

PLAN DE AMENAJARE A TERITORIULUI ZONAL AEROPORT „TRAIAN VUIA” – AUTOSTRADA – DN 6

Lidia FLORESCU

CS III, Arh., INCĐ URBAN-INCERC, Sucursala URBAN-PROIECT

Abstract. The study consists of the following steps: (1) analysis - diagnostic, (2) development strategy and action plan, (3) development scheme – urban proposal, and (4) urban regulations and territorial indicators. The plan is an instrument supporting local leaders to establish policies for this area of county and regional importance. The need for the plan consists of coordinated spatial planning and the control of urban-rural development for a better management of territorial development.

Key words: spatial plan, Traian Vuia Airport, territorial development

1. Introducere

Studiul *Plan de Amenajare a Teritoriului Zonal (P.A.T.Z.) – Aeroport “Traian Vuia” – Autostradă – DN 6* s-a elaborat în vederea definirii relațiilor (relații de interdependență în domeniul economic, al infrastructurii, deplasărilor pentru muncă, asigurărilor cu spații verzi și de agrement, etc.) aeroportului cu teritoriul său limitrof, ținând cont că acest areal, cuprins între municipiul Timișoara și zona Aeroportului “Traian Vuia”, constituie o importantă resursă de dezvoltare atât pentru municipiu, cât și pentru județ.

Pentru o coerență a dezvoltării spațiale cât și pentru realizarea unei continuități a acesteia, studiul a analizat un areal extins ce a cuprins pe lângă municipiul Timișoara și comunele limitrofe la N-E, Giarmata, Ghiroda, Dumbrăvița și Remetea Mare. Teritoriul polarizat de Aeroportul Internațional Timișoara - “Traian Vuia” – cuprins între viitoarea autostrada Arad-Timișoara-Lugoj în partea de nord-est, drumul național DN 6 la sud și drumul județean DJ691 la vest a facut obiectul unui studiu urbanistic. Planul de amenajare a teritoriului zonal (PATZ), are caracter director și reprezintă cadrul de elaborare a unor prevederi de organizare și dezvoltare spațială, precum și de soluționare a unor probleme specifice ale unor teritorii. Documentația propune o serie de măsuri, precum și o macro-zonificare funcțională adecvată a teritoriului, în funcție de infrastructura majoră de transport propusă, precum și asigurarea echipării rețelelor tehnico-edilitare pentru noua configurație funcțional-spacială a zonei.

Printre *Obiectivele studiului* se numără: (1) dezvoltarea și accentuarea rolului municipiului Timișoara de vector interregional, european și de principal centru de afaceri sud-est european, prin diversificarea funcțiilor și atragerea unor funcțiuni internaționale și regionale europene specializate; (2) punerea în valoare a situației municipiului Timișoara în relație cu marile culoare transcontinentale (culoarele de transporturi rutiere și feroviare), (3) dezvoltarea unor domenii de „exelență” în producție și servicii, (4) valorificarea potențialului natural și mai ales construit, inclusiv a valorilor de

patrimoniu, și (5) dezvoltarea unor structuri turistice de importanță județeană/regională, în conformitate cu standardele Uniunii Europene și promovarea zonei, ca pol de atracție turistică și multimodală în context teritorial, regional, transfrontalier și european.

2. Conținutul proiectului

2.1. Analiză – diagnostic

Zona ce face obiectul de studiu al PATZ se întinde pe următoarele unități administrativ-teritoriale ale județului Timiș: municipiul Timișoara, comunele Giarmata, Ghiroda, Dumbrăvița și Remetea Mare. Această fază cuprinde o analiză critică a situației existente, cu evidențierea problemelor și disfuncționalităților, în teritoriul studiat pe domeniile amenajării teritoriului și componentele acestora: structura teritoriului, structura socio-demografică, structura activităților și contextul interjudețean, regional și național.

Structura Teritoriului: cadrul natural/mediul; patrimoniul natural și construit; rețeaua de localități – structura și ierarhizarea, infrastructura socio-culturală; infrastructurile tehnice majore (gospodărirea apelor, amenajări pentru agricultură - irigații, desecări, combaterea eroziunii solurilor, alunecărilor de teren; infrastructura de transport pe moduri - rutier, feroviar, navigabil, aerian, transport combinat; producția și transportul energiei electrice și termice, de țitei și produse petroliere, gaze naturale; rețele de telecomunicații - sisteme de telefonie, cabluri de fibră optică; amenajări pentru gestionarea deșeurilor menajere și industriale.

Structura socio – demografică: evoluția populației și potențialul demografic.

Din punct de vedere al potențialului demografic, zona studiată prezintă următoarele tendințe: pierdere demografică în perioada 2001 – 2006 cu aproximativ 7%; densitatea populației este sub 100 loc/km², dar peste media județeană; municipiul Timișoara are o valoare ridicată a densității populației, de 2350 locuitori/km²; pondere scăzută a populației tinere cu vârste cuprinse între 0 – 14 ani (13,5%); pondere

ridicată a populației în vârstă de muncă din municipiul Timișoara (72,1%); sarcina socială a populației în vârstă de muncă a zonei este mai redusă decât cea a județului Timiș.

Structura activităților se prezintă în relație cu resursele naturale și utilizarea terenurilor:

(a) *agricultura* valorifică fondul funciar agricol (suprafețe agricole întinse și soluri de foarte bună calitate, condițiile pedoclimatice prielnice pentru cultivarea cerealelor, plantelor tehnice, legumelor, viilor – Giarmata, creșterea animalelor). În zonă există societăți comerciale cu profil agricol (vegetal, animal, mixt, servicii agricole).

(b) *industria*, reprezentând 33,99% este cea mai importantă activitate din punct de vedere al ocupării populației. În teritoriul zonal 90,80%, lucrează în industria prelucrătoare.

(c) *turismul* este favorizat de potențialul turistic natural și cultural, de prezența factorilor naturali terapeutici și a infrastructurii turistice. Sunt prezente diverse forme de turism ce se completează reciproc: turism de afaceri, turism cultural, turism științific și de studii, turism de congrese și reuniuni, turism agrement și sporturi, turism de tranzit.

Context și cooperare suprateritorială - prezintă integrarea județului în cotextul suprateritorial. O oportunitate pentru dezvoltarea teritoriului o constituie și apartenența la *euoregiunea Dunăre-Mureș-Tisa (DCTM)*.

2.2. Strategia de dezvoltare spațială și programul de măsuri

Strategia de dezvoltare spațială pentru teritoriul PATZ formulează *obiectivele strategice generale* care vizează dezvoltarea teritoriului, din acestea decurgând *obiectivele specifice* amenajării teritoriului pe domenii și componentele lor. *Programul de măsuri* cuprinde principalele direcții de acțiune și măsuri prin care pot fi atinse obiectivele specifice stabilite pe domenii și subdomenii, etapizate pe termen scurt, mediu și lung.

Obiectivul general de amenajare a teritoriului zonal: Utilizarea eficientă a tuturor resurselor fizice și umane, în scopul dezvoltării echilibrate a teritoriului, prin promovarea unor condiții mai bune de accesibilitate în context regional, transfrontalier, și european, precum și a unei infrastructuri tehnice și economico-sociale bazate pe tehnologii ecologice, fără degradarea patrimoniului natural și cultural, care să încurajeze dezvoltarea durabilă a zonei.

Se poate spune ca Timișoara are toate premisele pentru a deveni un *oraș poarta*, adică un oraș cu puternice legături internaționale, cu acces la rețeaua de know-how și inovații, cu o poziție importantă pe anumite segmente ale pieței internaționale, și care

implică în acest proces teritoriile pe care le polarizează.

Obiectivele specifice și principalele direcții de acțiune pe domeniile analizate sunt:

a) protecția și valorificarea durabilă a elementelor mediului natural, prin determinarea, atenuarea sau anihilarea efectelor fenomenelor distructive (riscuri naturale și antropice); asigurarea calității factorilor de mediu prin monitorizarea permanentă a nivelului de poluare a acestora; îmbunătățirea managementului deșeurilor; prevenirea și protecția față de riscurile tehnologice,

(b) protecția și conservarea zonelor naturale și valorificarea durabilă a acestora prin măsuri de ocrotire și conservare pe baza unui regim diferențiat în funcție de categoriile de arii protejate,

(c) valorificarea, conservarea și protejarea fondului construit valoros existent ca factor al dezvoltării cultural-istorice și identității teritoriale,

(d) realizarea unui sistem urban funcțional bazat pe parteneriat, dezvoltare coordonată și specializare prin: planificare spațială coordonată și o dezvoltare controlată a localităților zonei aferente PATZ; promovarea dezvoltării echilibrate prin asumarea și consolidarea rolului specific al fiecărei localități (municipiului Timișoara - centru de mare atractivitate, cu influență transnațională, metropolă de categoria a 4-a conform studii europene ESPON; diversificarea funcțională a localităților rurale din zonă prin valorificarea oportunităților oferite de extinderea aeroportului și prezența viitoarei autostrăzi); asigurarea unui nivel ridicat și a unui sistem echilibrat de servicii a populației prin extinderea dotărilor publice și a echipării edilitare a localităților; reducerea expansiunii urbane necontrolate prin reglementarea dezvoltării urbanistice; promovarea cooperării pe bază de parteneriat între colectivitățile locale din zonă în vederea coordonării dezvoltării spațiale (constituirea Zonei metropolitane Timișoara),

(e) realizarea unor infrastructuri tehnice moderne prin: dezvoltarea și modernizarea rețelelor de transport pentru sporirea accesibilității tuturor localităților din zonă (autostrăzi: Lugoj – Timișoara – Arad – Nădlac-TEN-R, Lugoj – Timișoara – Moravița -TEN-R ; drumuri expres : Timișoara – Nădlac -TEN-R, Timișoara – Cenad); satisfacerea cerințelor de apă ale nevoilor sociale, economice și ecologice, precum și prevenirea sau atenuarea acțiunilor ei distructive; dezvoltarea și modernizarea sistemului de alimentare cu energie electrică și termică, dezvoltarea sistemului major de transport al gazelor naturale, dezvoltarea sistemului integrat de gestionare a deșeurilor (depozite ecologice zonale, stații de transfer); reabilitarea și modernizarea sistemului de alimentare cu apă și utilizarea eficientă a acestuia,

(f) stimularea dezvoltării echilibrate și durabile a zonelor din teritoriul PATZ,

(g) menținerea unui nivel favorabil de dezvoltare socio-economică prin revitalizarea structurii demografice și perfecționarea continuă a forței de muncă la nivelul zonei PATZ,

(h) realizarea unei structuri economice performante, dinamice și diversificate, adaptată necesităților din zonă, în acord cu principiile de conservare și protecție a resurselor: agricultură; industrie; turism - diversificarea ofertei turistice în raport cu potențialul turistic al fiecărei zone, în vederea valorificării specificității locale – turism cultural, de afaceri, agrement (Timișoara), de agrement (zona Ianova - sporturi nautice și pescuit), agroturism și uval (Giarmata) etc.

2.3. Schema de dezvoltare – Propunere urbanistică

Pentru aprofundarea analizei spațiale realizate prin acest P.A.T.Z., se propune o schemă de dezvoltare urbanistică pentru teritoriul situat în partea de nord-est a Municipiului Timișoara și polarizat de Aeroportul Internațional Timișoara (“Traian Vuia”). Aceasta stabilește reguli generale de dezvoltare a teritoriului (în prezent teren liber, cu funcțiune agricolă), dictate de transformările majore din domeniul infrastructurii de transport și de extindere a aeroportului Internațional „ Traian Vuia”, în vederea accentuării rolului Municipiului Timișoara de releu inter-regional, european și centru de afaceri vest european. Se dorește ca zona să devină un pol de servicii specializate și producție. Scopul acestei etape a fost stabilirea obiectivelor, acțiunilor și propunerilor de urbanism necesare a fi aplicate în utilizarea terenurilor, în corelare cu strategia de dezvoltare urbană a Municipiului Timișoara. Obiectivul îl constituie elaborarea unei scheme de dezvoltare (zonificare funcțională), respectiv a unei propuneri integrate care să orienteze dezvoltarea urbanistică a zonei de studiu.

S-a urmărit realizarea următoarelor obiective: crearea unor *Zone Purtătoare De Dezvoltare* în proximitatea Aeroportului Internațional pentru limitarea dezvoltării necontrolate a teritoriului și favorizarea apariției și dezvoltării domeniilor de “exceleță” în producție și servicii; asigurarea conexiunii intermodale între transportul public la mare distanță și cel local; distribuirea echilibrată, coerentă și eficientă a activităților în zona de studiu.

Lucrarea stabilește propunerile de urbanism, abordând următoarele secțiuni:

(a) stadiul actual al dezvoltării zonei cu accent pe:infrastructura rutieră (circulația rutieră, feroviară și aeriană), echipare tehnico-edilitară pe categorii de rețele (alimentare cu apă, canalizare, energie termică, energie electrică, telecomunicații);

(b) stabilirea indicatorilor urbanistici pentru propunerile de dezvoltare – P.O.T., C.U.T., Rmh. propuneri de circulație rutieră și feroviară

(c) zonificarea funcțională propusă urmărește crearea unui pol de servicii (zonă logistică producție-depozitare, de afaceri, comerț) în contextul dezvoltării durabile a metropolei Timișoara. Zona studiată (3315 ha) a primit următoarele funcțiuni:

1. zone cu funcțiuni asociate aeroportului: funcțiuni esențiale activităților de aeroport (terminale de pasageri și marfă inclusiv spațiile tehnice și de circulație/parcări avioane; manufacturi pentru piese utilizate la avioane; a telie reparații pentru avioane; companii de supraveghere aeriană; centre de testare și cercetare pentru aviație); funcțiuni adiacente activităților cu specific aviatic (școli de pilotaj, școli ale liniilor aeriene); funcțiuni comerciale; funcțiuni legate de trafic (terminale pentru camioane , terminale pentru taxi, autobuze, trenuri, metrou, zone de staționare pe termen lungi/ mediu autovehicule, parcări, benzinării).
2. zona de dezvoltare a aeroportului: nod intermodal, platforma logistică, zonei cargo.
3. zonă centru de afaceri (spațiu pentru sedii sociale ale întreprinderilor internaționale, naționale, regionale și locale, activități financiare-bancare, centre de conferințe și servicii complementare: spații publice mobilate cu obiecte de arhitectură, centre de comerț , hoteluri, centru expozițional.
4. zonă comercială - un parc comercial care va cuprinde spații comerciale tip hală, hipermarket, mall.
5. parc de activități: parc științific și tehnologic axat pe cercetare - dezvoltare și producție, zonă de locuire destinată exclusiv ocupanților parcului de activități și eventual o zonă de învățământ superior.
6. zone de producție: platformă logistică, zonă de producție nepoluantă, depozite și servicii conexe.

2.4. Reglementari urbanistice si indicatori teritoriali

Reglementările sunt parte integrantă a *Schemei de Dezvoltare-Propunere Urbanistică* cu caracter director elaborată pentru zona de nord-est a Municipiului Timișoara. Ele sunt redactate ca un Regulament local de urbanism, cuprinzând și de talind prevederile referitoare la modul de utilizare a terenurilor și de amplasare, dimensionare și realizare ale construcțiilor in aria studiata, atât în intravilan, cât și în extravilan. Prevederile acestei documentații *nu permit autorizarea* directă a construcțiilor in perimetrul PUZ Director, caz în care se impune elaborarea unor Planuri Urbanistice Zonale care vor fi legal aprobate.

Cuprinsul documentației este următorul: (1) prescripții generale (domeniul de aplicare ; corelări cu alte documentații ; condiții de aplicare ; condiții de construibilitate ale parcelelor ; diviziunea terenului în zone, subzone și unități teritoriale de referință) și (2) prescripții specifice unităților teritoriale de referință (zona instituții publice și servicii, zonă activități

productive și de depozitare, zonă spații plantate, zone de dezvoltare).

3. Concluzii

PATZ Aeroport "Traian Vuia" – Autostrada – DN6 va reprezenta un instrument venit în sprijinul organismelor coordonatoare locale, cu ajutorul căruia vor stabili

politicile ce se impun la nivelul acestei zone importante la nivel județean și regional. Necesitatea acestei documentații constă în realizarea unei planificării spațiale coordonate și a controlului dezvoltării la nivel urban-rural pentru o mai bună gestionare a dezvoltării teritoriului, în contextul dezvoltării durabile în conformitate cu Legea nr.350/2001 și Legea nr. 351/2001.

